

Tja, wat is wijsheid? Een vraag die ik mezelf maar ook aan anderen soms stel. Als iemand mij bijvoorbeeld een dilemma voorlegt. Of spijt heeft van een gemaakte keuze. Als je de vraag wat wijsheid is heel letterlijk neemt, dan is het antwoord niet zo gemakkelijk te geven.

Want wat is het? Is wijsheid dat je het meest verstandige doet? Of datgene waar je uiteindelijk het meest gelukkig van wordt? Of datgene dat het beste resultaat oplevert? En als een keuze voor jezelf een wijs besluit is en die keuze vervolgens blijkt een ander mens te schaden,

is er dan nog steeds sprake van wijsheid? Wellicht vraagt wijsheid dan een gedeeld belang in het samenleven en samenwerken, dat alle partijen die betrokken zijn bij een 'wijs besluit' er iets aan kunnen ontnemen of mee kunnen. Een bepaalde functionaliteit voor alle partijen, waarbij meteen ook behoeften en verlangens een rol gaan spelen. Dit laatste maakt het ook een ge-

compliceerd gegeven, aangezien behoeften en verlangens behoorlijk uiteen kunnen lopen.

Dit maakt voor mij wijsheid meer dan verstand of 'juist te oordelen en handelen in alle levensomstandigheden', zoals de definitie van wijsheid ook wel luidt. Deze definitie maakt wijsheid wat rigide, want dan ben je pas een wijs mens als je altijd de juiste keuzes maakt. Terwijl de menselijke psyche niet rigide is; wijsheid blijft altijd onder invloed staan van persoonlijkheid, kwaliteiten, inzichten en de gemoeds-

toestand - en uiteraard van behoeften en verlangens. En de mate van wijs oordelen en handelen hangt dan waarschijnlijk ook af van de 'ruimte' of mate van verlichting die iemand bezit, dus de mogelijkheid om de eigen belangen terzijde te schuiven voor een hoger of groter doel.

Als ik naar mezelf kijk, oordeel en handel ik zeker niet in alle levensomstandigheden juist. Deze week werd ik nog een 'wijze vrouw' genoemd door een client. Ik dacht: dat klopt wel in dit geval (ik had wat verstandige dingen gezegd). Maar vervolgens dacht

ik ook even aan de 'interventie' naar mijn achtjarige zoon van de dag ervoor. Hij weigerde zijn iPad terzijde te leggen, waartoe ik hem al een aantal keren gemaand had. Ik trok vervolgens boos de iPad uit zijn handen en sloot het spel af. Dit was - gezien zijn reactie van boosheid en verdriet - dus niet bepaald wijs.

Ik ben dus wijs en niet wijs. Waarmee ik niet meer in de defini-

tie val van in elke levensomstandigheid de juiste keuze maken. Wie wel? is dan de vraag. Ik weet in ieder geval dat het belangrijk is om altijd te blijven reflecteren. Voor de wijsheid achteraf en voor de voortschrijdende inzichten.

Wat is wijsheid?

Tijn **PONJEE**

T. Ponjee Msc is arbeids- en organisatiepsycholoog te Wijchen en redactielid van dit tijdschrift. Website: www.ponjeeadvies.nl. E-mail: tijn@ponjeeadvies.nl.